

Kemikaliekontrollen i finansåret 1960-61

VED J. L. SCHNICKER

Den 5. januar 1961 har landbrugsministeriet udstedt en bekendtgørelse omhandlende indskrænkninger i tilladelsen til brug af bekæmpelsesmidler i fareklasse A, og samme dato har landbrugsministeriet til forhandlere af bekæmpelsesmidler udsendt et cirkulære vedrørende denne indskrænkning af brugstilladelsen. Bekæmpelsesmidler i fareklasse A må fra 1. februar 1961 kun anvendes af

- a. personer, der af landbrugsministeriet har fået tilladelse til at anvende bekæmpelsesmidler i fareklasse X,
- b. personer, der har en erhvervmæssig interesse i midlernes anvendelse i egen bedrift,
- c. personer, der erhvervmæssigt udfører bekæmpelse for andre og
- d. medhjælpere hos de under a—c nævnte personer.

Det er dog forbudt at anvende bekæmpelsesmidler i fareklasse A i private haver eller i de for publikum tilgængelige områder af offentlige haver, parker, anlæg o.lign. eller til behandling af beplantninger i skel mod offentlige veje, og disse bekæmpelsesmidler må ikke anvendes til behandling af beplantninger i skel mod private haver, medmindre vedkommende haveejere har givet tilladelse hertil. Som ny bestemmelse er tillige indført, at pakninger med bekæmpelsesmidler i fareklasse A skal forsynes med navn og adresse på den handlende, som udleverer bekæmpelsesmidlerne til forbrugere, og at pakningerne, såsnart den handlende har fået dem hjem, skal forsynes med den nævnte mærkning. Bekæmpelsesmidlerne i fareklasse A må kun sælges til og må kun købes af de under a—c nævnte personer, og er forhandleren ikke bekendt med, at køberen hører til disse personer, må han ikke udlevere de nævnte bekæmpelsesmidler til køberen, medmindre denne sandsynliggør, at han hører til de nævnte personer.

Enkelte bekæmpelsesmidler med indhold af 2 pct. thallium-sulfat beregnet til udryddelse af mosegrise og muldvarpe er af landbrugsministeriets giftnævn henført til fareklasse A, og disse midler er undtaget fra bestemmelsen om, at bekæmpelsesmidler i fareklasse A ikke må benyttes i private haver eller i de for publikum tilgængelige områder af offentlige haver, parker, anlæg o.lign. på betingelse af, at bekæmpelsesarbejdet udføres af personer, der erhvervsmæssigt udfører bekæmpelse, eller af medhjælpere hos sådanne personer, ligesom det af det offentlige udførte arbejde for udryddelse af mosegrise og muldvarpe ikke rammes af bestemmelsen.

Kontrollen har i finansåret 1960—61 analyseret 1429 prøver, heraf 8 for statens ukrudtsforsøg, 81 for statens plantepatologiske forsøg, 70 for statens skadedyrlaboratorium, 12 for landbrugsministeriets giftnævn og 87 som frivillig forhåndskontrol.

Midler til bekæmpelse af plantesygdomme og insekter i land- og havebrug

Et bekæmpelsesmiddel med indhold af en tiofosforsyreester indeholdt kun omkring 1 pct. af den mængde virksom forbindelse, som var deklareret. Midlet, som blev analyseret, var forsynet med kodemærkning uden holdbarhedsangivelse, og pakningerne var ved analyseringen ca. 2—2½ år gamle. Selskabet forklarede, at selskabet og fabrikanten, efter at sagen var rejst af kemikaliekontrollen, havde analyseret midlet og stort set var kommet til samme resultat som kontrollen, idet de i flere tilfælde havde fundet indholdet af virksom forbindelse betydeligt under det angivne og henledte først og fremmest opmærksomheden på, at den analysemetode, der anvendtes, da varen blev bragt på markedet, tilsyneladende ikke kunne vise denne forringelse, og at man først senere havde fået en analysemetode, der havde vist det nøjagtige indhold af tiofosforsyreesteren. Kontrollen kunne ikke tiltræde selskabets betragtninger, idet kontrollen havde analyseret bekæmpelsesmidlet såvel efter den første analysemetode som efter den senere analysemetode, og der var ved begge analysemetoder

påvist en eklatant nedbrydning af den virksomme forbindelse. Den første analysemetode var ikke særlig god, idet kontrollen var af den formening, at urenheder blev bestemt med, og ved henvendelse til fabrikanten havde kontrollen derefter fået den anden analysemetode tilsendt. Selskabet oplyste derpå, at selskabet var ganske enig med kontrollen i, at man også med den først tilsendte analysemetode ville have været i stand til at påvise nedbrydningen, som havde fundet sted under lagring, men at den gamle analysemetode havde været medvirkende til, at man først på et senere tidspunkt konstaterede den dårlige lagerholdbarhed, som nogle fabrikationer havde fremvist, samt at bestemmelsen af et præparats lagerbestandighed ofte kan være en meget vanskelig opgave og specielt i dette tilfælde, hvor det har vist sig, at lagerbestandigheden kan variere betydeligt fra fabrikation til fabrikation. Det var iøvrigt selskabets indtryk, at i hvert fald en stor del af partierne var blevet brugt på et tidspunkt, hvor den dårlige lagerbestandighed endnu ikke havde gjort sig gældende. Sagen blev behandlet sammen med en sag om et underlødigt fluebekæmpelsesmiddel.

Et selskab importerede et til fareklasse B henhørende bekæmpelsesmiddel i pakninger forsynet med udenlandske giftetiketter, og disse pakninger blev transporteret med lastbil til et firma i Sydvestsjælland, hvor pakningerne efter ordre fra selskabet blev forsynet med danske etiketter og udleveret til forbrugere. Ved kemikaliekontrollens besøg i firmaet forefandtes pakningerne uetiketterede, og selskabet var af den formening, at disse pakninger kun havde været forsynet med en påklæbet adresseseddel til firmaet. Landbrugsministeriets giftnævn udtalte, at der efter nævnets opfattelse intet var at indvende mod, at importerede giftige bekæmpelsesmidler transporteres fra importhavn til importørens lagerlokaler uden at være forsynet med etiketter godkendt af giftnævnet under forudsætning af, at pakningerne er mærket på en sådan måde, at det tydeligt fremgår, at de indeholder gift. Af en sagen vedlagt udenlandsk etikette fremgik, at etiketten kun var forsynet med bekæmpelsesmidlets navn samt med et lille dødningehovedmærke med korslagte ben i hvidt på sort bund. Landbrugsministeriet meddelte selskabet, at der til den af firmaet i Sydvestsjælland udøvede virksomhed med hensyn til opbeva-

ring og udlevering af bekæmpelsesmidler for selskabet kræves tilladelse fra vedkommende politimester til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B, samt at det af udenlandske etiketter, som pakningerne sædvanligvis var forsynet med, når de transporteredes fra importhavn til firmaet, ikke på tilstrækkelig tydelig måde fremgik, at pakningerne indeholdt gift, hvorfor landbrugsministeriet anmodede selskabet om, at firmaet i Sydvestsjælland indhenter tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B, og at bekæmpelsesmidlerne forinden de transporteres fra importhavn til Sydvestsjælland forsynes med etiketter, som er godkendt af landbrugsministeriets giftnævn. Selskabet forespurgte landbrugsministeriet, hvorvidt firmaet i Sydvestsjælland, som ikke udbyder og forhandler og ikke agter at udbyde og forhandle bekæmpelsesmidler af fareklasse A og B, men som udelukkende stiller et af selskabet lejet rum til rådighed til opbevaring for selskabet af bekæmpelsesmidler, som af firmaet udleveres til selskabets kunder, som får faktura direkte fra selskabet, behøver at ansøge politimesteren om tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B. Landbrugsministeriet meddelte selskabet, at da den af firmaet udøvede virksomhed med hensyn til udlevering af bekæmpelsesmidler for selskabet må anses for en fordeling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B, må landbrugsministeriet fastholde, at der til nævnte virksomhed udkræves tilladelse til forhandling, hvorfor landbrugsministeriet påny anmodede selskabet om at foranledige, at firmaet indhentede en sådan tilladelse hos politimesteren.

Hos en landkøbmand forefandtes en almindelig, brun papirpose forsynet med fimanavn og giftmærke og påskrevet »5 kg Tiuram«. Købmanden oplyste, at haveforeningen forrige sommer havde bestilt varen hos ham med den besked, at den kunne fås hos ovennævnte firma, hvor 2 × 5 kg af varen derfor var blevet bestilt telefonisk. Firmaet meddelte kontrollen, at ren tiuram hverken var udbudt af firmaet som bekæmpelsesmiddel eller til andet formål, samt at firmaet ikke i hvert enkelt tilfælde undersøgte, hvad en køber ville anvende bestilte kemikalier til. Det stod firmaet klart, at der kunne opstå forskelligt syn på spørgsmålet, når det var kemikaliekontrollen, der skønnede, eller når det sås ud fra et forretningsmæssigt standpunkt, men firmaet

formodede, at firmaets synspunkt ville finde almindelig godkendelse, og firmaet kunne om fornødent indhente responsum fra grosserer-societetet herom. Kontrollen havde meddelt firmaet, at tiuram kun benyttes til industrielle formål (i gummiindustrien til forøgelse af gummiets varmemodstand, i olieindustrien til ændring af smøreoliers letflydenhed, når der er klorerede kulbrinter tilstede) og som bekæmpelsesmiddel, og firmaet bemærkede, at kemikaliekontrollen havde bekræftet firmaets antagelse, at tiuram anvendes industrielt, samt at det ville være urimeligt at forlange af et handelsfirma, at dette skulle have en udførlig teknisk viden om de mange kemikalier, som føres, men at forholdet var et andet, når der udbydes et bekæmpelsesmiddel, hvilket var firmaet bekendt. En analyse af varen viste, at det ikke drejede sig om tiuram, men om et bekæmpelsesmiddel med indhold af 78,6 pct. tiuram samt fyldstof og emulgeringsmiddel. Firmaet svarede, at det aldrig havde udbudt tiuram som bekæmpelsesmiddel, og at det ikke fandtes i firmaets kataloger, prislister eller varefortegnelse over sådanne midler, at firmaet ikke havde haft nogen betænkelighed ved at effektuere en ordre fra en kunde, fordi tiuram anvendes til industrielle formål, men at firmaet ikke betvivlede, at købmanden havde været i god tro, når han videre-solgte varen som bekæmpelsesmiddel, og at firmaet beklagede, at man ikke havde været opmærksom på, at dette måske kunne finde sted, således at firmaet kunne have orienteret sin kunde herom. Landbrugsministeriet anmodede politidirektøren i København om at rejse tiltale mod firmaet for overtrædelse af bekendtgørelsen af 1/11-54, idet pakningen ikke var forsegle, plomberet eller forsynet med oblat, idet firmaet havde bragt midlet på markedet, uanset at landbrugsministeriets giftnævn ikke havde henført midlet til fareklasse og godkendt etikette og brugsanvisning for midlet, og idet midlet ikke var anmeldt til kemikaliekontrollen. Landbrugsministeriet kunne ikke tiltræde firmaets opfattelse, allerede fordi den solgte vare indeholdt emulgeringsmiddel, som er en typisk tilsætning til sprøjtemidler, hvortil kom den omstændighed, under hvilken varen var leveret, nemlig i 2 poser à 5 kg til en landkøbmand, der ikke kan forventes at være leverandør til olieindustrien eller gummiindustrien, men må anses for at have en betydelig del af sine kunder blandt jordbrugere, hvilket også

bekræftedes af den omstændighed, at den ene pose er blevet solgt til en haveforening. Landbrugsministeriet bemærkede, at såvel bekæmpelsesmiddellovgivningen som den sig dertil sluttende bekendtgørelse definerer bekæmpelsesmidler som »stoffer eller blandinger af sådanne, der er eller angives at være virksomme til bekæmpelse af« bl.a. plantesygdomme, at denne vide definition netop skyldes ønsket om at undgå, at et bekæmpelsesmiddel sælges som »kemikalium« uden iagttagelse af de for bekæmpelsesmidler fastsatte regler, at definitionen i landbrugsministeriets praksis forstås med den begrænsning, at når der er rimelig grund for et kemikaliefirma til at antage, at et konkret foreliggende parti af et kemikalium, der også er egnet til bekæmpelse, vil blive anvendt til andre formål end bekæmpelse, skal bekæmpelsesmiddellovgivningens bestemmelser ikke iagttages. Landbrugsministeriet henviste endvidere til, at spørgsmålet for nylig har været behandlet af et af landbrugsministeriet nedsat udvalg vedrørende revision af fornævnte lovgivning, hvorfor landbrugsministeriet henviser til udvalgsbetænkningen. Under hensyntagen til firmaets indsigelse mod, at midlet i det hele taget kan anses for omfattet af ovennævnte lovgivning, fandt landbrugsministeriet ikke grundlag for at afgøre sagen administrativt og anmodede politidirektøren om at søge sagen afgjort med en bøde på ikke under 200 kr. Firmaet oplyste til politirapport, at man ikke i hvert enkelt tilfælde af mindst 20.000 ekspeditioner årligt kan gøre sig forestilling om, hvad varen skal benyttes til ude på stedet, at man ikke kunne anse det for udelukket, at varen kunne finde anvendelse ved vulkanisering, og at man ikke kunne erkende, at firmaet havde gjort sig skyldig i overtrædelse af bekæmpelsesmiddellovgivningen, hvorfor man ønskede sagen afgjort ved retten. Firmaet vedtog i retten en bøde på 200 kr.

Et DDT-holdigt bekæmpelsesmiddel indeholdt omkring 10 pct. mindre DDT end deklareret. Selskabet oplyste, at overtrædelsen skyldtes, at varen var leveret svarende til de krav, som stilles af WHO og ikke til de krav, som stilles her i landet, samt at den udenlandske leverandør havde været i god tro. Kemikaliekontrollen bemærkede hertil, at selskabet fra kontrollen havde fået tilsendt de bekendtgørelser, som angiver, at deklARATIONER skal svare til midlets indhold af para-para forbindelsen i DDT og

ikke til midlets indhold af teknisk DDT. Selskabet blev pålagt en bøde på 1000 kr.

Forskellige fabrikationspartier af et svovlholdigt bekæmpelsesmiddel indeholdt indtil 11 pct. for lidt svovl, medens midlets indhold af organisk kobberforbindelse dels lå under dels lå over den indrømmede latitude. Selskabet bemærkede, at blandingen i visse tilfælde ikke havde været effektiv nok, idet der både fandtes for stort og for lavt indhold af de forskellige ingrediencer, og selskabet udtrykte sin forbavselse over, at kemikaliekontrollen allerede i 1958 havde udtaget prøver, der viste sig at være underholdige, og havde undladt at gøre selskabet opmærksom på det før i 1960. Kemikaliekontrollen bemærkede, at der nok var udtaget prøver i 1958, 1959 og 1960, men at disse først var blevet analyseret i 1960, fordi der i 1958 og 1959 forefandt en lang række underlødige bekæmpelsesmidler, således at kemikaliekontrollen havde været nødsaget til at udskyde analyseringen af sådanne bekæmpelsesmidler, herunder det i sagen omtalte, som hidtil havde ligget indenfor den indrømmede latitude. Kemikaliekontrollen bemærkede endvidere, at kontrollens analysering af bekæmpelsesmidlerne er stikprøvevis, og at den fabriksmæssige kontrol udelukkende påhviler fabrikanterne. Selskabet blev pålagt en bøde på 1000 kr.

Et parti 35 pct. paration indeholdt kun 30,5 % paration. Partiet, som var forsynet med et herværende firmas etikette, var leveret af et herværende selskab i emballeret stand, og selskabet oplyste, at der ved fremstillingen af partiet blev taget kontrolprøver, der ved en analyse foretaget på foranledning af den nu rejste sag viste et parationindhold på 34,3 pct. En dunk, som firmaet endnu havde tilbage, hvilken dunk var forsynet med samme fabrikationskode, og som firmaet lod analysere, indeholdt imidlertid kun 30 pct. paration, og det blev oplyst overfor firmaet, at det ikke havde været muligt at finde årsagen til uoverensstemmelsen mellem kontrolprøve og færdigvare. Firmaet blev pålagt en bøde på 1200 kr.

En fabrikant, som i 1955 og 1959 var pålagt bøder på 200, 500 og 500 kr. for benyttelsen af en etikette til et middel mod orm i gulerødder, hvilken etikette ikke var godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, fortsatte med at forhandle midlet med eti-

ketter, som ikke var godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, idet fabrikanten havde ladet trykke etiketter, som kun delvis var blevet ændret. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 500 kr., og det blev tilføjet, at fortsat udlevering af midlet med etiketter, som ikke er godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, vil medføre fornyet bødepålæg.

2 partier af et manebholdigt bekæmpelsesmiddel indeholdt fra 7 til 14 pct. for lidt maneb, og 2 partier af et manebholdigt pudder indeholdt fra 30—50 pct. for lidt maneb. Selskabet forklarede, at det manebholdige bekæmpelsesmiddel var en speciel sending, som selskabet havde importeret, hvilken sending ikke var blevet undersøgt her i landet, forinden man udbød det til salg, og at pudderet var blevet fremstillet af ovenfor omtalte underlødige importparti. De øvrige importpartier havde vist sig at holde den deklarerede mængde maneb. Landbrugsministeriet anmodede politidirektøren i København om at rejse tiltale mod selskabet og søge det pålagt en bøde på ikke under 1500 kr.

Et selskab overtrådte en lang række af bekendtgørelsens bestemmelser. — Selskabet havde af landbrugsministeriets giftnævn fået godkendt en etikette til et malationholdigt pudder med indhold af 4 pct. malation, og midlet var sendt til afprøvning hos statens forsøgsvirksomhed med angivelse af at indeholde 5 pct. malation. Ved kontrollens analyse viste midlet sig at indeholde 5 pct. malation og 0,19 % paration. Selskabet havde derved ikke blot forrykket grundlaget for landbrugsministeriets giftnævns klassificering af midlet og forskrifter med hensyn til advarselstekst, men havde tillige forrykket grundlaget for forsøgsvirksomhedens afprøvning af det pågældende middel. Selskabet oplyste, at midlet kun skulle indeholde 4 pct. malation, ligesom midlet naturligvis ikke skulle have noget indhold af paration, og at midlet var fremstillet hos et andet firma, som ikke havde rensset blandemaskinen ordentligt efter blanding af et parationholdigt middel. — Selskabet forhandlede et ferbamholdigt bekæmpelsesmiddel, som indeholdt 6 til 8 pct. mindre ferbam end angivet på pakningen. Selskabet oplyste, at forholdet skyldtes, at den på etiketten deklarerede mængde var indholdet af »teknisk ferbam« og ikke indholdet af ferbam. — Et parti af selskabets paration 35 pct. indeholdt kun 31 pct. paration. — Selskabet havde leveret et parti paration 35,

hvoraf en del af pakningerne foruden den af landbrugsministeriets giftnævn godkendte etikette til forbrugere tillige var forsynet med en af landbrugsministeriets giftnævn godkendt etikette beregnet til forhandling fabrikanterne imellem bestående af døningehovedmærket i størrelse ca. $10\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ cm og ordene: »Paration 35 pct. Må ikke udleveres til forbrugere. Kun til viderefabrikation (ompakning). Indeholder fosforsyreestere. Emballagen er i overensstemmelse med giftnævnets krav«. — Landbrugsministeriets giftnævn havde telefonisk anmodet selskabet om at afdæmpe en annonce, i hvilken anførtes: »malation er det . . . . . mindst giftige skadedyrsmiddel« og »mindst mulig forgiftningsfare«. Da annoncekampagnen fortsatte, henvendte kemikaliekontrollen sig til selskabet, som oplyste, at annoncen skulle redigeres med en ændret tekst fra næste annoncekampagnes begyndelse, samt at selskabet ville ændre teksten i alle annoncer i løbet af sommeren. I den følgende sæson angav annoncen navnet på selskabets præparat med tilføjelse »er det . . . . . mindst giftige insekticid på markedet«. Selskabet oplyste, at det ved en nøje gennemgang af selskabets arkiv viste sig, at den pågældende sag desværre var blevet forlagt af den medarbejder, der sidste år havde med sagen at gøre, og da den pågældende i mellemtiden havde forladt selskabet, var man ikke klar over, at annonceringen skulle ændres. — Selskabet havde i 1959 og 1960 solgt 2 præparater med angivelserne: » . . . . . og kan især anbefales, hvor man ønsker at tilføre planterne såvel kobber som zink«, og » . . . . . og anbefales især til sprøjtning på manganmanglende jorder . . . . . virker vækststimulerende og vil give forøget udbytte selv på sunde planter«, uanset at landbrugsministeriet i skrivelser til selskabet havde pålagt dette at undlade angivelser om gødningsvirkning af bekæmpelsesmidlerne. — Selskabet overtrådte desuden bestemmelserne i regler for afprøvning ved statens forsøgsvirksomhed med hensyn til flere bekæmpelsesmidler. I en håndbog anførte selskabet, at to lindanholdige midler var anerkendt af forsøgsvirksomheden mod bladlus anvendt i en vis procentisk styrke til trods for, at anerkendelsen ikke omfattede bladlus i almindelighed, men æblebladlus og tiltrods for, at den procentiske styrke var ændret til kg pr. ha. Selskabet anførte, at dets paration var anerkendt i en vis procentisk styrke tiltrods for, at anerkendelsen

ved markafgrøder var ændret til kg pr. ha, og det samme gjaldt et andet thiofosforholdigt bekæmpelsesmiddel. I et af selskabet til frugtavlere udsendt cirkulære anførtes et resultat, som var meddelt selskabet fortroligt fra forsøgsvirksomheden, anførtes merudbytte ved anvendelse af et andet af selskabets præparater, hvilket merudbytte var meddelt selskabet fortroligt fra forsøgsvirksomheden, anførtes en fortrolig meddelelse om placeringen af et tredje af selskabets præparater, og anførtes, at et fjerde af selskabets præparater havde været afprøvet i 2 år, samt at forsøgene fortsattes med henblik på anerkendelse. — Selskabets etikettering og emballering af bekæmpelsesmidlerne var ofte mangelfuld. Et bekæmpelsesmiddel blev bragt på markedet med en etikette, som landbrugsministeriets giftnævn havde krævet ændret. Et dinosebholdigt middel forhandlede i en emballage, som måtte anses for at være uegnet, idet bekæmpelsesmidlet af og til »gror ud« i lodningen mellem bund og side. Selskabet havde undladt at plumbere forskellige pakninger med bekæmpelsesmidler, havde undladt at forsyne nogle plomber med firmanavn eller firmamærke og havde undladt at forsyne nogle pakninger med firmanavn og nogle med vægtangivelse. — Landbrugsministeriet, som anmodede politimesteren om at rejse tiltale mod selskabet, udtalte, at det sammenfattende må siges, at de nævnte overtrædelser vidner om en sådan manglende forståelse af nødvendigheden af hensyntagen til de gældende bestemmelser og til god skik indenfor branchen, at en alvorlig reaktion er nødvendig.

Et selskab, som havde anmodet landbrugsministeriet om tilladelse til at forhandle et kobberholdigt bekæmpelsesmiddel med angivelse af, at midlet også er egnet til at modvirke kobbermangel, og som landbrugsministeriet havde meddelt, at man ikke havde fundet grundlag for at give tilladelsen, fik, da præparatet havde været i forsøg i 3 år, på grundlag af de opnåede forsøgsresultater, efter yderligere forhandling med ministeriet, tilladelse til på etiketten at anføre: »Virker mod kobbermangel (gulspidsyge). . . kg . . . . . indeholder samme mængde kobber som 10 kg blåsten.«

Midler til bekæmpelse af møl, fluer, utøj m. m.

Et fluebekæmpelsesmiddel, med en tiofosforsyreester som virksom forbindelse, varierede meget i indhold, idet enkelte pakninger holdt den deklarerede mængde, medens andre lå mellem 10 og 20 pct. for lavt. Under hensyntagen til den lange tid, der var forløbet mellem prøvernes udtagelse og fremskaffelse af specifik analysemetode, og under hensyntagen til, at selskabet havde oplyst, at selskabet, da sagen trak i landrag, havde standset salget, hvorfor man stod uden kendskab til, hvorvidt midlet med underindhold stadig forhandlede, anmodede landbrugsministeriet kemikaliekontrollen om yderligere at udtage en række prøver forskellige steder i landet. Kemikaliekontrollen undersøgte derfor forholdet i 8 politikredse, og det viste sig, at 32 pct. af alle handlende i disse politikredse, som havde tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B, havde lager af bekæmpelsesmidlet. Det viste sig endvidere, at midlet fortsat blev solgt fra engroslagre, således at det kun var fra selskabets lager, at salget var standset. Der blev analyseret 14 prøver, hvoraf de 10 viste underlødighed, medens der i de 2 foruden tiofosforsyreesteren påvistes DDT, som ikke var deklareret på pakningerne, og til hvilket præparat landbrugsministeriets giftnævn ikke havde godkendt etikette og brugsanvisning. Landbrugsministeriet anmodede politidirektøren i København om at rejse tiltale mod selskabet og under sagen søge selskabet pålagt en bøde på 10.000 kr., idet landbrugsministeriet ved fastsættelse af bødekravets størrelse lagde særlig vægt på omsætningen af bekæmpelsesmidlet og endvidere anså det som en skærpende omstændighed, at selskabet efter det oplyste burde vide, at bekæmpelsesmidlerne ikke var holdbare, og desuagtet havde undladt at påføre pakningerne en holdbarhedsangivelse, hvilket var særlig påkrævet, da importdatoerne var opgivet i kode, således at forbrugerne ikke havde mulighed for at skaffe sig oplysning om tilvirkningsdatoen. Selskabet vedtog bøden.

Et selskab forhandlede et bekæmpelsesmiddel mod fluer, myg, møl, biller m.m. i utætte aerosolbeholdere, således at beholderne, som skulle indeholde 340 g bekæmpelsesmiddel, kun indeholdt fra 30 til 300 g. Selskabet oplyste, at selskabet selv i de sidste dage var blevet klar over forholdet, idet selskabet havde fået

nogle reklamationer. Statens skadedyrlaboratorium, som havde modtaget nogle pakninger til afprøvning, havde imidlertid 1½ måned tidligere gjort selskabet opmærksom på forholdet, idet flere af de pakninger, som selskabet havde sendt til afprøvning var utætte, således at det bord i forsøgsrummet, hvor beholderne var henstillet på, var blevet helt pjaskvådt af insekticidopløsning, hvorfor laboratoriet havde aflyst enhver afprøvning af midlet, indtil utæthedsspørgsmålet var bragt i orden. Selskabet, som mente, at det drejede sig om 400—800 utætte pakninger, udsendte 3 dage efter at have modtaget kemikaliekontrollens skrivelse om de utætte pakninger en cirkulæreskrivelse til forhandlerne angående ombytning af undervægtige pakninger. Landbrugsministeriet anmodede politidirektøren i København om at rejse tiltale mod selskabet og søge dette idømt en bøde på ikke under 1000 kr.

I en materialhandel og på et engros koloniallager forefandtes nogle dunke insektbekæmpelsesmidler mod indendørs skadedyr. Pakningerne var forsynet med en provisorisk maskinskrevet etikette, som ikke var godkendt af landbrugsministeriets giftnavn. Midlet var ikke anmeldt til kemikaliekontrollen. Midlet, som bl.a. var deklareret med et indhold af pyretriner, indeholdt kun ca. $\frac{1}{4}$ af den deklarerede mængde pyretriner, og pakningerne var ikke forsynet med fremstillingsdato. Selskabet oplyste, at selskabet i de senere år havde beskæftiget sig med løsningen af bekæmpelse af møl, som forekommer i chokoladeindustrien, samt at forsøgene skete i samråd med statens skadedyrlaboratorium. Kemikaliekontrollen kunne ikke tiltræde, at de pakninger, som blev forefundet i en materialhandel og på et koloniallager, kunne være afprøvninger mod chokolademøl foretaget sammen med statens skadedyrlaboratorium, eller at der kunne foreligge privat afprøvning, dels fordi midlet ikke var udleveret vederlagsfrit, dels fordi afprøvningen ikke var anmeldt til landbrugsministeriets giftnavn. Selskabet blev pålagt en bøde på 600 kr.

På et kommunekontor forefandtes et fluebekæmpelsesmiddel i aerosolform forsynet med nogle etiketter, som skulle anvendes til et insektbekæmpelsesmiddel til brug ved påstrykning i ufortyndet stand i sprækker, paneler m.m. Brugsanvisningen var klippet af, og midlet var deklareret med indhold af 10 pct. dieldrin. En analyse viste, at midlet ikke indeholdt dieldrin, men pyretrin. Til

politirapport forklarede fabrikanten, at kommunekontoret havde forespurgt ham, hvorvidt han havde et fluebekæmpelsesmiddel, hvilket han havde besvaret bekræftende. Han havde derfor indkøbt et af de i handelen gående fluebekæmpelsesmidler i aerosolform, havde fjernet etiketterne og forsynet pakningerne med nogle etiketter til sit eget ovenfor omtalte insektbekæmpelsesmiddel, idet de etiketter, han havde anvendt, var etiketter, som landbrugsministeriets giftnævn havde nægtet at godkende, og fra hvilke han havde afklippet brugsanvisningen. På kommunekontoret forefandtes endvidere nogle pakninger, som var forsynet med etiketter, godkendt af giftnævnet til ovennævnte insektbekæmpelsesmiddel. Kommunekontoret forklarede, at flaskerne var fejletiketteret, idet flaskerne indeholdt et rotteudryddelsesmiddel, samt at det var blevet lovet kommunekontoret, at det skulle få de rigtige etiketter tilsendt. Disse var imidlertid ikke kommet, og kommunekontoret havde i mellemtiden udleveret 12 flasker. En analyse viste, at midlet ikke indeholdt 10 pct. dieldrin, men 0,52 pct. thalliumsulfat. Til politirapport forklarede fabrikanten, at den etikette, som giftnævnet havde godkendt til insektbekæmpelsesmidlet, og den etikette, som indenrigsministeriet havde godkendt til rotteudryddelsesmidlet, ligger lige ved siden af hinanden i virksomheden, hvorved man var kommet til at etikettere forkert.

Et middel mod skadedyr i træværk blev forhandlet med en etikette uden fareklasseangivelse, som midlets tidligere fabrikant havde fået tilladelse af giftnævnet til at anvende mod, at flaskerne tillige blev forsynet med 2 småetiketter, den ene med ordet »Gift« trykt i hvid skrift på sort bund og den anden med ordene: »Advarsel. Meget farlig at drikke, lige som giften kan optages både ved indånding og ved berøring. Huden bør vaskes med vand og sæbe, hvis den bliver tilsmudset. Skal opbevares på et for børn utilgængeligt sted og ikke sammen med nærings- og nydelsesmidler.« Flaskerne manglede tilvirkningsdato og vægtmængde og var ikke forseglede. Fabrikanten forklarede, at han efter aftale med den forrige (nu afdøde) fabrikant leverede etiketten, medens den nuværende fabrikant leverede flasker og småetiketterne. Midlet var af den forrige fabrikant blevet afmeldt til kemikaliekontrollen, og det var ikke tilmeldt igen, ligesom der ikke var indsendt ansøgning om godkendelse af etikette til landbrugsministe-

riets giftnævn. Under hensyn til usikkerheden vedrørende spørgsmålet om, i hvilket omfang forpligtelsen til at foretage anmeldelse til kemikaliekontrollen og få etiketterne godkendt af landbrugsministeriets giftnævn på daværende tidspunkt påhvilede fabrikanten eller den nu afdøde tidligere fabrikant, blev der for at forhandle midlet i flasker, som ikke var forseglede, og som ikke var forsynet med tilvirkningsdato og vægtmængde, pålagt fabrikanten en bøde på 200 kr.

Et firma ansøgte landbrugsministeriets giftnævn om klassificering af et mølbekæmpelsesmiddel med indhold af insektrepellentolier og naftalin. I en om sagen afgivet erklæring havde statens skadedyrlaboratorium udtalt, at repellentolier er uvirksomme over for møl, og at indholdet af naftalin i den angivne dosering var utilstrækkeligt til at sikre indholdet i en dragtpose, hvorfor statens skadedyrlaboratorium indstillede, at der blev nedlagt forbud mod salg af midlet som bekæmpelsesmiddel. Giftnævnet anmodede landbrugsministeriet om at afgøre, hvorvidt midlet anvendt på den i brugsanvisningen angivne måde måtte skønnes at have så ringe virkning, at betegnelsen bekæmpelsesmiddel er vildledende, hvorefter landbrugsministeriet med henvisning til skadedyrlaboratoriets indstilling forbød, at midlet sælges som bekæmpelsesmiddel.

Et præparat, der blev angivet at være et meget effektivt middel mod møllarver og andre skadelige insekter, dels bestående af paradiklorbenzol og dels af en blanding af paradiklorbenzol og naftalin blev forhandlet i pakninger, som ikke var forsynet med en af landbrugsministeriets giftnævn godkendt etikette, ligesom midlet ikke var anmeldt til kemikaliekontrollen. Pakningerne, som ikke var forsynet med vægtangivelse, analysedeklaration og tilvirkningsdato, var heller ikke forseglede. På emballagen var urigtigt anført, at præparatet indeholdt en ny kemisk forbindelse. Fabrikanten, som ikke havde været ganske klar over bekendtgørelsens bestemmelser, blev pålagt en bøde på 100 kr., ligesom det blev meddelt ham, at hans kartoner ikke måtte benyttes, medmindre angivelsen om præparatets insekticide virkning blev fjernet, eller emballagen blev godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, og midlerne derefter blev anmeldt til kemikaliekontrollen.

På forespørgsel, hvorvidt landbrugsministeriet ville kunne til-

lade anvendelsen af en diskkarton for paradiklorbenzoltabletter forsynet med et billede af et får og med en af følgende tekster: »en hel garderobe er penge værd, beskyt Deres dejlige uldne ting« eller »brug paradiklorbenzoltabletter i dragtposen, klædeskabet, kommodeskuffen og møblerne«, meddelte landbrugsministeriet, at man i overensstemmelse med tidligere praksis ikke kan tillade, at paradiklorbenzol sælges efter undtagelsesbestemmelser med samtidig angivelse af midlets anvendelse til mølbekæmpelse, idet sådan angivelse har til forudsætning, at midlet klassificeres og etiketteres i overensstemmelse med bekendtgørelsens almindelige bestemmelser, at det anmeldes til kemikaliekontrollen, og at der svares afgift af salget.

I forskellige foderstofforeninger forefandtes et middel til udryddelse af muldvarpe bestående af 100 % calciumkarbid. Etiketten var ikke godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, midlet var ikke klassificeret, og midlet var ikke anmeldt til kemikaliekontrollen. Fabrikanten, som tidligere var idømt en bøde på 100 kr., fordi han for en anden fabrikant havde forhandlet calciumkarbid til udryddelse af muldvarpe i pakninger, som ikke overholdt bekendtgørelsens bestemmelser, hævdede, at de nu konstaterede overtrædelser skyldtes uvidenhed fra hans side, samt at han havde søgt oplysning om, hvorledes han skulle forholde sig, men ikke havde kunnet få ordentlig vejledning, hvorfor han havde forstået, at han uden videre kunne forhandle midlet, men han ønskede ikke at oplyse noget om, hvor han havde søgt oplysning, idet han ved at navngive de pågældende kunne bringe sig selv i miskredit. Landbrugsministeriet pålagde fabrikanten en bøde på 500 kr., og kemikaliekontrollen forelagde fabrikanten en regning på de midlet påhvilende afgifter ialt kr. 716,40.

Detailhandelens salg af bekæmpelsesmidler

Kemikaliekontrollen har i finansåret 1960—61 kontrolleret 2725 forretninger fordelt over 33 politikredse.

Ved kemikaliekontrollens besøg hos en frøhandler, der havde politiets tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B, og der tillige havde landbrugsministeriets tilladelse til henholdsvis forhandling og anvendelse af bekæmpelsesmidler

i fareklasse X, konstateredes en række overtrædelser af bekendtgørelsen. I frøhandelens giftskab forefandtse brudte pakninger af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B. I frøhandelens gård, som var tilgængelig for uvedkommende fra gaden, og uden opsyn ved kontrollens ankomst, opbevarede en åbnet pakning af et bekæmpelsesmiddel i fareklasse X samt en uåbnet pakning, til-dækket med noget træ og noget emballage. Giftbogen var ikke ført forskriftsmæssigt, og der manglede rekvisitioner, således at giftbog og rekvisitioner ikke stemte med lageret af bekæmpelsesmidler i fareklasse X. Frøhandleren havde desuden til en entreprenør, der havde landbrugsministeriets tilladelse til anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, leveret 36 kg metylbromid tilsat triklorætylen i en sådan mængde, at midlet indeholdt 30 pct. metylbromid, hvilken vare var bestemt til at benyttes og blev benyttet som jorddesinfektionsmiddel. Midlet blev blandet i en tromle, som knækkede, da den skulle anbringes på entreprenørens vogn, hvorefter midlet ved hjælp af hævert og på anden måde blev omhældt på dunke og mindre tromler, der ikke var forsynet med etiketter og advarsler af nogen art. Frøhandleren havde endelig ladet sin medhjælper, der ligeledes havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X til erhvervsmæssig jorddesinfektion for andre, benytte sig af et 100 pct. middel, der ikke var klassificeret af gift-nævnet, og til hvilket der ikke var godkendt etikette og brugs-anvisning. Landbrugsministeriets giftnævn udtalte i sagens anledning, at overtrædelserne havde givet nævnet anledning til at overveje det forsvarlige i, at frøhandleren bevarer tilladelserne til at forhandle og at anvende bekæmpelsesmidler i fareklasse X, idet det herunder var taget i betragtning, at en del af overtrædelserne formentlig står i forbindelse med, at frøhandleren foruden sin handel med bekæmpelsesmidler m.v. tillige erhvervsmæssigt udfører bekæmpelse for andre, og giftnævnet måtte, såfremt en tilbørlig adskillelse at de 2 virksomheder ikke kunne etableres, være tilbøjelig til at formene, at frøhandlerens tilladelse til forhandling af X-midler bør tilbagekaldes. Kemikaliekontrollen bemærkede hertil, at man fra kontrollens side ville nære alvorlig frygt for, at handelen med bekæmpelsesmidler i fareklasse X ville fortsætte, uanset tilbagekaldelse af handelstilladelsen, der-

som den tilladelse til anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, som firmaets indehaver og personale er i besiddelse af, ikke samtidig fratages disse, samt at kemikaliekontrollen til og med ville befrygte, at fortsat tilladelse til anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X ville forøge risikoen for, at der udleveres i ikke original pakning, medens en tilbagekaldelse af forbrugertilladelsen til indehaver og personale ville have den virkning, at der i frøhandelens lokaler m.m. kun må findes hele og ubrudte originalpakninger. Landbrugsministeriet pålagde frøhandleren en bøde på 500 kr. med bemærkning, at ministeriet ved beregning af bødens fastsættelse efter omstændighederne alene havde taget hensyn til forholdene vedrørende ulovlig opbevaring af brudte pakninger og mangelfuld førelse af giftbog og rekvisitioner og således havde set bort fra forholdene vedrørende metylbromiden, men ministeriet fandt anledning til at gøre frøhandleren bekendt med, at han i gentagelsestilfælde dels udsatte sig for strafansvar dels for tilbagekaldelse af tilladelserne til henholdsvis forhandling og anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, ligesom ministeriet pålagde frøhandleren at holde sin virksomhed som forhandler af bekæmpelsesmidler skarpt adskilt fra sin virksomhed med udførelse af bekæmpelse for andre. Overfor entreprenøren, som hos frøhandleren havde indkøbt omtalte bekæmpelsesmiddel med indhold af 30 pct. metylbromid, der ikke af landbrugsministeriets giftnævn var henført til fareklasse, ligesom det ikke var forsynet med godkendte etiketter, udtalte landbrugsministeriet sin alvorlige misbilligelse med tilføjelse, at han i gentagelsestilfælde udsatte sig for strafansvar, evt. tillige tilbagekaldelse af den ham givne tilladelse til brug af X-midler. Sagen gav anledning til, at landbrugsministeriet til fabrikanter og importører af metylbromid fremsendte følgende skrivelse: På givne anledning skal man henlede opmærksomheden på, at metylbromid til skadedyrsbekæmpelse, jorddesinfektion og lignende er omfattet af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 325 af 1. november 1954 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, hvoraf bl.a. følger, at metylbromid kun må sælges (anvendes erhvervmæssigt) til nævnte formål efter at være klassificeret af landbrugsministeriets giftnævn, og at pakninger med dette middel skal være forsynet med etiketter, som er godkendt af giftnævnet. Under hen-

syn til den med metylbromid forbundne store giftfare, vil der blive pålagt bøder for fremtidige overtrædelser af de gældende bestemmelser om salg og benyttelse af metylbromid til bekæmpelsesformål. Det bemærkes, at landbrugsministeriet vil anse levering af stoffet til bl.a. desinfektører, maskinstationer og frøhandlere for levering som bekæmpelsesmiddel.

Et fællesindkøb, som havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, havde udleveret 2 × 5 liter Aerosol-paration til forbruger uden at notere udleveringen i den autoriserede giftbog, og uden at køberen havde afgivet skriftlig kvittering for modtagelsen. Landbrugsministeriets tilladelse var ikke oplået på den indvendige side af døren til giftskabet, og fakturaerne på indkøb af bekæmpelsesmidlerne i fareklasse X var ikke vedlagt giftbogen som bilag. Ved eftersyn 4 måneder senere var der igen udleveret et bekæmpelsesmiddel i fareklasse X uden bogføring og afgivelse af kvittering, og der var tillige solgt i løs vægt af en pakning ukrudtsbekæmpelsesmiddel henhørende til fareklasse C. Fællesindkøbet blev pålagt en bøde på 300 kr.

Et selskab havde udleveret 500 g Cyanaki til en gartner, som ikke havde kunnet forevise en af kemikaliekontrollen udstedt indkøbstilladelse til bekæmpelsesmidler i fareklasse X. Salget var sket efter forevisning af en af sundhedsstyrelsen i 1947 udstedt (nu ugyldig) tilladelse til rygning med blåsyre i væksthuse. Selskabet blev pålagt en bøde på 300 kr. Der blev meddelt gartneren en advarsel.

Ved kontrol i 6 forskellige brugsforeninger i en jysk politikreds forefandt man brudte pakninger Bladan fluestrimler. Pakningerne, som skulle indeholde 10 strimler, indeholdt alle dette antal strimler. Det drejede sig om 2 fabrikkationspartier. Uddelerne hævdede alle, at pakningerne var modtaget i brudt stand fra FDB. Da brugsforeningernes tilladelser til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasserne A og B bl.a. er gjort betinget af, at brugsforeningerne ikke har brudte pakninger med bekæmpelsesmidler på lager, og da dette er indskærpet for brugsforeningerne med landbrugsministeriets cirkulære af 11. juli 1957 om forhandling af midler til bekæmpelse af plantesygdomme m.m., hvilket cirkulære tillige havde været offentliggjort i Uddelerbladet, vedtog formændene

for brugsforeningernes bestyrelse indenretlig bøder på 50 til 100 kr. Den pågældende afdeling af fællesforeningen erkendte at have leveret brugsforeningerne Bladan fluestrimler i pakninger med gennemskårne etiketter, således at pakningerne ikke var forseglet, plomberet eller forsynet med oplat, og afdelingen vedtog en bøde på 300 kr.

En brugsforening havde omhældt et fluebekæmpelsesmiddel henhørende til fareklasse C på 11 sodavandsflasker. 2 af flaskerne var helt uden etikette. På de øvrige flasker var der klæbet et klisterbånd hen over en del af originaletiketten (til sportsselters, limonade og lignende) mærket med sortkridt »Fluegift«, og en af flaskerne var desuden forsynet med angivelse om indhold af »Hindbærsaft«, skrevet på et lignende stk. klisterbånd. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 400 kr.

En købmand havde i sit giftskab en brudt pakning AKI paration 35, som oprindeligt havde indeholdt 1000 ml., men som nu kun indeholdt ca. 950 ml. Endvidere opbevaredes nogle bekæmpelsesmidler i fareklasse C i giftskabet, og ved siden af giftskabet forefandt et skab, som blev betegnet som privat, i hvilket forefandt 2 tømte flasker forsynet med original etikette til Bladan E à 50 ml. og 200 ml. Købmanden, som i 1956 vedtog en bøde på 200 kr., bl.a. fordi han ved kemikaliekontrollens besøg opbevarede 1 × 200 g Bladan E, som kun indeholdt 150 ml., forklarede i et retsmøde, at det var ham umuligt at forklare, hvordan flasken, som var forsynet med pilfer-proof, var blevet brudt, idet han ville hævde, at den ikke var blevet brudt hos ham, samt at han ikke havde bemærket, hvorvidt flasken var brudt, da han modtog den fra grosserer. Købmanden hævdede endvidere, at kemikaliekontrollen ved et mellemliggende besøg havde godkendt, at han opbevarede bekæmpelsesmidler i fareklasse C i sit giftskab, hvilket kontrollen ved et efterfølgende retsmøde benægtede. Købmanden blev for begge forhold idømt en bøde på 500 kr. Købmanden indankede strafudmålingen for landsretten, men frafaldt senere anken.

Et selskab opbevarede 1 × 25 kg metyl-paration, som kun indeholdt 20 kg, 1 × 5 kg lindan, som kun indeholdt 3 kg, 1 × 25 kg natriummonokloracetat, som kun indeholdt 10 kg og 1 × 25 kg Bladanpudder, som indeholdt 25 kg, men som var brudt.

Landbrugsministeriet anmodede vedkommende politimester om at rejse tiltale og søge selskabet idømt en bøde på ikke under 500 kr.

I en brugsforeningsgård opbevaredes 1 × 200 liter Weedex 25, som kun indeholdt ca. 170 liter. Tromlen var forsynet med aftapningshane. Brugsforeningen vedtog en bøde på 300 kr.

I en brugsforening opbevaredes på åben hylde 2 brudte pakninger Stirpan 20 F à 5 liter, som kun vejede henholdsvis 6,5 og 4,95 kg brutto. Uddeleren hævdede, at det var returware fra en forbruger, som havde bestilt giften, men som ikke havde haft brug for den, samt at dunkene var, som de var modtaget fra FDB. Fællesforeningen benægtede at have leveret brugsforeningen 2 brudte dunke Stirpan 20 F, og brugsforeningen vedtog en bøde på 300 kr.

I en andelsfoderstofferforeningsfilial forefandtes 2 brudte og tømte og en brudt og delvis tømt tromle »Weedex 25«. Filialen forklarede, at tromlerne var åbnet af virksomhedens personale, og at indholdet med litermål var tappet over på dunke o.lign., som kunderne selv medbragte. Filialen blev pålagt en bøde på 300 kr.

Rottelov og giftlov

Kontrollen har i finansåret 1960—61 besøgt 407 giftudlæggere bl.a. for at udtage prøver af rotteudryddelsesmidler til kontrolanalyse. En fabrikant havde til forskellige kommuner i oplandet udsendt en cirkulæreskrivelse hvori anførtes, at han førte en rottegift fremstillet med warfarin, såvel æde- som trædegift, der var godkendt af myndighederne, samt at han fremstillede en 2 pct. thalliummuldvarpegift, der ligeledes var godkendt. Ved en nærmere undersøgelse vist det sig, at de rotteudryddelsesmidler, som han forhandlede, ikke var godkendt af indenrigsministeriet, samt at hans thalliumholdige muldvarpegift ikke var anerkendt af statens skadedyrlaboratorium, idet statens skadedyrlaboratorium ikke har anerkendt noget sådant middel. Landbrugsministeriet har godkendt, at 2 pct. blåfarvede thalliumsulfatopløsninger eller pastaer benyttes til udryddelse af muldvarpe, og indenrigsministeriet har godkendt, at warfarinholdige midler be-

nytted til udryddelse af rotter, men fabrikantens cirkulæreskrivelse til kommunerne ville i strid med de virkelige forhold blive opfattet således, at muldvarpemidlet var afprøvet og anerkendt af statens skadedyrlaboratorium, og at rottemidlerne var afprøvet og godkendt af indenrigsministeriet. Fabrikanten blev idømt en bøde på 300 kr.

En fabrikant, som fremstiller rotteudryddelsesmidler med indhold af thalliumsulfat og warfarin, og som har ansat giftudlæggere i forskellige kommuner, forsynede giftudlæggerne med ny rottegift ved at lade en hos fabrikanten ansat repræsentant rejse rundt og fylde gammel emballage op med rottegift. Herved var de hos giftudlæggerne forefundne pakninger med gift ikke forseglede, plomberet eller forsynet med oblat, en flaske var helt uden etikette, en forsynet med en gammel forlængst udgået etikette, som ikke var godkendt af indenrigsministeriet, og ingen af de på etiketterne anførte fabrikationsdatoer svarede til den virkelige fabrikationsdato. 2 flasker med thalliumholdig rottegift manglede den særlige røde etikette med ordene: »Indholdet må ikke opbevares i flasker eller andre beholdere, der almindeligvis bruges til spise- og drikkevarer«, og warfarinholdig gift blev udleveret i dobbelt salgsemballage uden etikette på den indre emballage, en i papkarton løst anbragt pose af papir. I modstrid med det virkelige forhold anførtes på papemballagen til warfaringiften: »Godkendt af indenrigsministeriet til udryddelse af rotter«. Fabrikanten kunne ikke erkende overtrædelserne med hensyn til omhældning af midlerne, fordi giftudlæggerne var ansat af ham, således at der ikke var tale om salg eller udlevering, medens fabrikanten med hensyn til den misvisende angivelse af, at warfaringiften var godkendt af indenrigsministeriet erkendte overtrædelserne, idet han dog henviste til, at giften hele tiden bliver kontrolleret af kemikaliekontrollen, hvorfor han i god tro havde sat angivelsen på pakningen. Fabrikanten havde i 1956 indenretlig vedtaget en bøde på 200 kr. for lignende overtrædelser vedrørende fordeling af rotteudryddelsesmidler til en giftudlægger, og fabrikanten, som har et af indenrigsministeriet godkendt middel med indhold af thalliumsulfat, og som derfor var fuldt bekendt med reglerne for afprøvning og godkendelse, var tillige bekendt med, at rotteudryddelsesmidler hverken direkte eller

indirekte må indeholde omtale af den i bekendtgørelsen påbudte kontrol. Indenrigsministeriet anmodede politimesteren om at rejse tiltale og søge sagen afgjort med en bøde på mindst 600 kr. Fabrikanten vedtog en bøde på 600 kr.

Hos en farvehandler forefandtes 2 liter »Delfin-rottesuppe«. På etiketten stod anført: »Godkendt af statens skadedyrlaboratorium«. Farvehandleren havde selv fremstillet rottesuppen og havde ladet trykke etiketter til den, men der skulle kun være fremstillet 10 liter og solgt 8 liter. Etiketten manglede angivelse af indhold af virksom forbindelse, og midlet var end ikke afprøvet af statens skadedyrlaboratorium. På etiketten stod anført: »Indeholder mindst 100 rotteenheder pr. gram.« Overfor kontrollen udtalte farvehandleren, at midlet indeholdt et strandløgsudtræk. En afprøvning af midlet hos statens skadedyrlaboratorium viste, at præparatets virkning var meget utilfredsstillende. I en filial af farvehandelen forefandt kemikaliekontrollen senere 10 liter »Delfin-rottesuppe«. Der blev rejst tiltale mod fabrikanten, som i retten vedtog en bøde på 300 kr.

En fabrikant, som fremstiller rotteudryddelsesmidler, havde i tilbud til kommuner om rottebekæmpelse anført: »Der vil blive anvendt rottedråbende midler som warfarin, antupudder, thalliumsulfat og røgpatroner, der er godkendt og under stadig kontrol« til trods for, at antupudder og røggaspatroner ikke er godkendt af indenrigsministeriet som rotteudryddelsesmiddel og tiltrods for, at tilbud ikke må indeholde omtale, direkte eller indirekte, af den i bekendtgørelsen påbudte kontrol, og fabrikanten havde på en rottegift med 0,05 % warfarin i strid med de virkelige forhold anført »godkendt af indenrigsministeriet som rotteudryddelsesmiddel.« Indenrigsministeriet anmodede politimesteren om at rejse tiltale, idet indenrigsministeriet dog bemærkede efter omstændighederne ikke at finde tilstrækkelig anledning til, at der rejstes tiltale for forholdet vedrørende manglende godkendelse af ændringen af sammensætningen af warfarin rottegift fra 0,025 til 0,05 pct., under forudsætning af, at forholdet snarest søgtes formelt berigtiget i overensstemmelse med bekendtgørelsens bestemmelser. Fabrikanten overstemplede sætningen om godkendelsen. Sagen blev henlagt grundet på fabrikantens død.

Ved kontrollens besøg hos en giftudlægger forefandtes dennes

giftbeholdning (1 flaske 1 pct. strykninnitratopløsning og 1 flaske 2 pct. thalliumsulfatopløsning) i en åben papkasse under et dukkehus i et barneværelse. Giftudlæggeren forklarede, at flaskerne plejede at stå i en papkasse på forskallingen over lofts-værelset (barneværelset), men at han på grund af frostfaren i vinter havde sat giften ind på barneværelset, hvor hans 10 årige barn ikke bor, men har adgang til, og idet han bemærkede, at barnet er instrueret om farligheden af indholdet i flaskerne. Overtrædelsen må efter kemikaliekontrollens formening betegnes som meget grov, specielt da der i den af politimesteren meddelte autorisation står anført, at flaskerne med strykninen skal opbevares i et forsvarligt aflåst skab eller rum, således at ingen anden end den af politimesteren autoriserede person har adgang dertil. Indenrigsministeriet anmodede politimesteren om at rejse tiltale mod giftudlæggeren for overtrædelse af ansvarsparagraffen og om at søge sagen afgjort med en bøde på ikke under 50 kr.

En giftudlægger, som havde vedkommende politimesters tilladelse til udlægning af strykninnitratforgiftede regnorme mod muldvarpe, havde til en købmand til brug ved udryddelse af rotter udleveret 50 ml. strykninnitratopløsning, som var blevet omhældt på en flaske mærket: »Peters Ananas Sommedrik. Op-løs 1 kg melis og 1 liter varmt vand, afkøl og tilsæt essensen — Hæld lidt af denne blanding i et glas og fyld op med koldt vand, og De har en herlig forfriskende drik.« Uanset spørgsmålet om sagens strafretlige forældelse indstillede kemikaliekontrollen til sundhedsstyrelsen, at giftudlæggeren søgtes pålagt en bøde for overtrædelse af ansvarsparagraffen, idet giftudlæggerens overtrædelse måtte betegnes som meget grov, idet han til købmanden havde udleveret en gift, som kun måtte anvendes af ham selv, og idet han yderligere havde udleveret giften i en flaske, som var beregnet til et næringsmiddel og til et formål (udryddelse af rotter), hvortil der ikke er givet tilladelse til giftens anvendelse, idet kemikaliekontrollen bemærkede, at det måtte anses for lempe-ligere, om sagen afgøres med en bøde, end om autorisationen fra-tages giftudlæggeren. Sundhedsstyrelsen fremsendte sagen til indenrigsministeriet med bemærkning, at den var strafferetlig forældet for så vidt angik giftudlæggeren, og indenrigsministeriet oversendte sagen til landbrugsministeriet med indstilling, hvor-

vidt giftudlæggerens autorisation burde fratages ham. Landbrugsministeriet fandt ikke tilstrækkelig anledning til at foranledige giftudlæggerens autorisation inddraget, og indenrigsministeriet anmodede kemikaliekontrollen om at ville give de pågældende en advarsel med samtidig tilkendegivelse af, at der i gentagelsestilfælde vil blive rejst tiltale.